

RENOVACIÓ

Setmanari Nacionalista Republicà

Any III.—TARRAGONA, 5 Setembre de 1915.—Núm. 107.

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
TARRAGONA
Rambla de Sant Joan, 50, baixos

Els treballs se publiquen baix la
responsabilitat de llurs autors.
No's retornen els originals.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre 1'50 ptes.
Anuncis, a preus convencionals.

Dels articles den Cambó

Encara dura l'aldarull que han produït arreu d'Espanya els articles den Cambó.

Nosaltres, encara que tard, no podem refugir del comentari, ja que en sos escrits ha tingut la virtut de despertar, malgrat sia per un moment, del vergonyós ensopiment en que estan sumits nostres *desgovernants* amb l'especialíssim Dato al cap, de qui, sino tinguéssim la certesa de que mes que per a què de Govern serveix per a pulcre perruquer de senyores, ens n'hauriem convençut ara i no es pas que hagi errat l'ofici, és un digne governant per aquesta Espanya sens pols, ni tacte, volguent-ho curar tot a prova d'unturas i cosmètics per a cobrir els solcs, mes que arrugues, que denoten el marciament de l'ànima nacional.

El govern Dato resulta un govern d'estómac replè, res de amoinar-se, res que pugui alterar la plàsidia d'una digestió de neutralitat si voleu, però de neutralitat per a tots els afers i iniciatives que puguin salvar a nostres desgraciades nacionalitats que acabaran per anegar-se en el revolt mar de desvatsats que inonden l'Europa.

Potser als articles den Cambó hi fariem alguna observació; potser a ell i als homes de la Lliga i fins a les entitats econòmiques de Barcelona, com a polítics i com a tarragonins, podríem demanar-los-hi quiscuna responsabilitat, mes com avans que tot som patriotes enamorats de la nostra Catalunya per quina i per la puresa dels ideals que en ella hi tenim ciutadans ho sacrificariem tot, nostre comentari quedarà al tinter potser per a no sortir mai i menys ara que el chor de reptils pestilents volen enmatzinar la poca sang que no li han pogut xuclar a n'aquest desgraciat poble i aixequen ses veus del llot infecte en que viuen per a escupir una volta mes un enfilall d'insults a Catalunya.

Quin suplici el nostre el ternir-vos que sufrir!

Quan se convenceràn tots els Catalans de que és inútil tot esforç?... que res podem esperar del *centro* puix per no salvar a Catalunya fins se ofegaran ells de bon grat avans de cooperar a l'obra de desvetllament de progrés de salvació que malgrat pesi a tots n'es nostre poble el devanar de les nacionalitats Ibèriques.

Que en Cambó te raó, no hi ha pas dubte; lo greu és que fins ara que, cançats de que el fessin ballar sens tò ni só, no se'n hagi adonat.

Veurem l'actitut que adoptaran ell i la Lliga; veurem si els restara energia per a deixar el tò llasimós del mendicant, i sabran demanar amb energia ço que vol nostre poble, ço que necessita Catalunya per a salvar-se ara i després d'aquesta terrible guerra feta sols, a mes de les ambicions personals de un home, per la conquesta de la hegemonia comercial del mon, per quina la sang corra en impetuosa i macàbrica rinada en la major part de l'Europa, mentres a n'aquí, que també és Europa, nostre govern està com qui veu visions, pero dormint, dormint sempre.

Potser n'es arribada l'hora de acabar de demanar.

L'almoína, quan s'otorga al necessitat, és obra de misericòrdia, mes si es demanada, malgrat sia amb totes les humilitats, per els que poden guanyar-se el pa material i espiritual mereixen el menyspreu.

El pa és ben nostre, per a fruir-lo manca que tots volgússim ajuntar nostre esforç i Catalunya fora escoltada i de Catalunya no se'n burlarien anc per a disimular-ho ussesin de totes les potingues, de totes les martigales en que n'es mestre el Sr. Dato.

L'ONZE DE SETEMBRE A CATALUNYA DEVANT DE LA GUERRA EUROPEA

Diguin lo que vulguin els bons pacifistes, és d'una realitat palpable que els pobles, per a fer respectar els llurs drets, han de recorre a la força de les armes, a la lluita de la sang, a tot lo més terrífic i inhumà, car sols aixis els pobles poden mantenir ço qu'és d'ells per llei de propia naturalesa.

Els exemples son a milers; i sino en tinguéssim d'altres de més llunyans, la caiguda de les llibertats catalanes, l'onze de Setembre del 1714, no ens deixaria mentir.

Catalunya, llavors, era una i sola, rica i plena, conscienta dels llurs deures, catalana de soca i de arrel; la Catalunya ideal en llibertats i bravesa.

N'obstant i això, n'obstant i la perfecta unitat moral i política dels catalans del 1714, Catalunya va ser retuda per castellans i francesos; no pas perquè la nostra patria atentés contra la existencia dels dos pobles invasors, sino més aviat perquè Catalunya amb prou vitalitat i poder volia ésser mestressa de casa seva, volia ser ella mateixa, volia ser una nacionalitat lliure en el concert dels pobles civilitzats del mon.

I ho va saber sostenir i ho va saber demostrar davant del mont civilitzat finses que setjada Barcelona i agonitzanta la ciutat va tenir de retres a la impetuosa esbranzida dels més forts.

Catalunya va caure, desengrant-se. Catalunya no hauria caigut mai amb armes i homes. La llei del més fort va poder més que la justicia, el dret i la llibertat dels pobles.

Catalunya pot avui estendre la mirada a l'Europa guerrejanta i contemplar a la desventurada Bèlgica i a la no menys ultratjada Polònia. Una i altra son teatre de les més horripilants veccacions contra el principi de llibertat nacional. Encara avui —fà d'això quatre o cinc dies— en els grans diaris universals s'hi llegeixen notícies com aquesta: «El govern de Viena ha autoritzat la circulació de cartes escrites en llengua polaca.» La llengua, que segons en Mistral és la que ha de rompre les cadenes de l'esclavatge, no és reconeguda pels grans pobles del centre d'Europa com una llibertat natural dels qui la parlen; la llengua, cosa divina i que no's torce, nirvi de l'ànima, foc d'esperit, no és encara lliure, no és encara unida a l'home i al poble que la posseeixen. Precisa encara que un organisme artificios com ho és l'Estat, com ho és una política, vulguin *autoritzar* que's parli o s'escriu.

No fa gaire que llegíem també que'l govern de Alemanya havia penyorat a uns alsacians i a uns belgues perquè parlaven la llengua llur. A nosaltres, els catalans, no ens penyoren si parlém en català (no'n deu ser hora encara), però la nostra llengua no pot moure's sino dintre del nostre ambient, no pot fer-se sentir tal com és ella fora de Catalunya, doncs el nostre Estat espanyol tampoc l'entèn, o lo qu'és pitjor, no la vol entendre.

Dos cents un any de sumissió no han sigut prou per a que'ns retornin tot lo qu'era nostre, ni poc a poc, ni depressa.

Bona culpa en tenim els catalans mateixos, doncs si en comptes de febles ens haguéssim mostrat amb la natural energia del qui veu trepitjats injustament els seus drets, altra fora, a ben segur, la sort de la nostra terra. Ara no; ara vivim en pau perquè la pau és dolça i plascívola; mentrestant ens havem desnacionalitzat, i avui, parlar de reconquerir lo nostre és com parlar d'un somni.

Aném comptant, doncs, els anys. 201 en farà el dia 11 de Setembre d'enguany de la pèrdua de les nostres llibertats, i per dissort i per vergonya de la civilització veiem com ço que Catalunya sofri ho passen uns altres pobles.

Si les benediccions cauen de dalt, serà de creure que les malediccions seràn cosa de la terra.

De la terra, doncs, malehim una i mil vegades als qui roben i maten les llibertats i la vida dels pobles i dels ciutadans lliures.

CARLES DE VIANA.

Réplica a les

“Lletres a Joan Poble Bó”

Anglofobia

Amic Joan: Tres son, principalment, els arguments que'ls germanófilis espanyols exploten per a combatre a Anglaterra: Gibraltar, Transwaal i l'actitut d'Anglaterra quan la guerra entre'ls Estats Units i Espanya.

El cas de Gibraltar el califiquen d'afront a Espanya; el del Transwaal, de *robo*; el de l'actitut d'Anglaterra en la guerra hispano-yankee, d'odi a Espanya. Examinem-ho sense apassionaments.

GIBRALTAR.—Contemplar enclavada dins de territori nacional aquesta plaça forta anglesa, es cosa que comprèn sublevi, en les presents circumstancies, als bons patrioters germanófilis. I si no'ls subleva de bona fé, quan menys comprèn explotin aquest tópic per a embaucar al poble amb el mirallet del patriotisme. Jo, sense esser tan patriota com ells, ni ganes,—per qué no dir-ho?—preferiria que, a poder ser, Gibraltar fós d'Espanya.

Pero amic, creus tú que son prou motius aquets per a que, després de segles de conformisme, 's pretengui ara volguer revifar somnis ridículs de reconquesta amb l'estúpida pretenció de posar-nos enfront d'Anglaterra i continuar aixis la trista historia de Don Quixot?

No creus tu, que, millor que provocar-la, que dirigir-li insults i volguer seguir una política de allunyament, lo patriòtic, lo raonable, fora que, si honradament desitjem la restitució d'aquell tros de territori, ens dirigíssim a Anglaterra amb forma lleal, exposant motius, fent oferiments, seguint, en fi, aquelles negociacions indispensables entre dos paisos que per demunt de tot volen conservar l'amistat, i que a nosaltres tant ens convé?

Amic Joan: Pots dir-me lo que s'ha fet en aquet sentit?

Difícils seràn avui, hem de reconeix-ho, quantes gestions s'intentin amb aquell fi, després de les sumes considerables qu'ha invertit la Gran Bretanya en fortificar aquelles roques estérils. Amb tot, podem afirmar que'l resultat fora negatiu?

Com a valor militar, la plaça de Gibraltar no'n té cap per a Anglaterra en una guerra en la que una Espanya forta fós part interessada. Amb els progressos enormes realitzats en l'artilleria, en la navegació submarina, en la aerostació, no es aventurat afirmar que Espanya per la seva situació, posseeix el domini de l'Estret. Entenent-ho aixis, fá més de 30 anys que aparegueren a Anglaterra uns

opúsculs inspirats per alguns homes de prestigi anglesos en els que's parlava en prò d'un canvi de Gibraltar per Ceuta, ja que amb això Anglaterra hi guanyaria l'apreci dels espanyols, cosa que consideraven de molta importància. Per a Anglaterra tenir un port militar a l'Estret es d'imperiosa necessitat per a garantir la llibertat de la seva navegació, i Ceuta li bastaria suficientment per a'ls seus fins.

Més recentment, una personalitat de gran autoritat, Lord Kitchener, en una interview s'expressava en semblants termes, o sigui en la conveniència de procurar una aproximació amb Espanya, encara que fós a canvi de la restitució del Penyó.

Més que culpar, doncs, enterament als anglesos, hauríem de dirigir les nostres censures envers els governants espanyols, per la seva incapacitat, per la seva falta de patriotisme en no haver sapigut aprofitar aquelles corrents propícies—si s'han aprofitat al menys nosaltres no'n tenim notícia—per a lograr una satisfactoria solució d'aquesta, més que qüestió d'Imperi, per Espanya, qüestió sentimental.

Això es tot lo que se m'acut dir-te sobre aquest punt. En quant a discutir l'aspecte moral o de si és justa o injusta l'ocupació de Gibraltar pels anglesos, et diré que és illegal, però no vull dir-te'n un sol mot més. Entenc que, a nosaltres, els espanyols, ens està vedat parlar-ne de justícies o injustícies en matèria d'ocupacions i conquestes de territori. N'hi ha tantes de negrures en els fulls de la nostra història!

I passém al segon tema:

TRANSVAAL.—Vet'aquí un altra dels tópics que més abusen els enemics d'Anglaterra per a presentar-la ben odiosa a la vista dels neutrals.

Més si nosaltres fossim avui germanòfils, no'n fariem certament arma de combat contra Anglaterra d'aquella campanya sud-africana; procurariem no retréure-la aquella gesta, temerosos de que la nostra imputació's convertís en espasa de dos talls.

Car forsós es convindre que si *robo* va ésser lo del Transvaal, no ho es menys l'anexió per part d'Alemanya del Schleswig-Holstein a espatlles de Dinamarca; del Kiao-Chou a costa de Xina.

La mateixa compra de les Carolines no constitueix un abús de força? I l'anexió de la Bosnia-Herzegovina, com haurém de calificar-la? Ademés, la guerra d'avui no l'ha provocat alemanya per a apropiarse d'algunes coses que no li pertanyen i que posseeixen Anglaterra i França?

Pero encara que, entre l'adquisició del Transvaal per Anglaterra i les adquisicions per Alemanya que hem senyalat haguém volgut establir un pararel, hi ha en el fons una grandiosa diferenciació de procediments molt favorable a Anglaterra. En efecte, si aquest Estat va instal·lar-se en el Transvaal,—després de la victòria odiosa, si's vol, sobre un poble que s'oposava als aventurers anglesos amos de les mines d'or—hem de reconèixer que tan prompte com els boers foren sotmesos, se'ls va deixar que ells mateixos se governessin lliurement.

Ha seguit Alemanya el mateix procediment? No. Els seus procediments colonials i en general tota classe de procediments posats en pràctica en els territoris per ella conquistats, basats en la sola força de les armes, estan en pugna amb l'ideal humà de llibertat i autonomia, practicat per Anglaterra.

Entre un Imperi com l'anglès, cada dia més cohesionat, abarçant més de 400 milions d'habitants en el que cada poble i cada raça trova satisfetes les seves aspiracions, i l'Imperi alemà que no ha sabut sisquera armonitzar les diferents aspiracions dels diversos estats que l'integren (exemples: els cassos de Polònia i Alsàcia), no existeix comparació possible, i no es dubtós determinar a quin dels dos Imperis l'hi correspon amb més dret obtindre l'hegemonia política del món.

Ja veus, doncs, que tampoc per aquest cantó és possible atacar a Anglaterra, sobre tot si d'aquests atacs se preté treure'n partit per a fer el caldo gros a Alemanya.

Altres dels arguments que sempre tenen en boca els germanòfils es aquell que, obcecats amb el seu odi a Anglaterra, acusen an aquest país d'ésser el causant de les nostres desgràcies i de la pèrdua de les nostres colònies.

Realment, pretendre convencer al nostre poble

amb aquest absurde, és tenir un pobre concepte de la nostra mentalitat. Acumular la culpa al pròxim de les propies misèries serà tot lo cómodo que's vulgui, per no dir qu'es un acte de la més pura cobardia.

Si, senyors germanòfils, tinguem al menys la valentia de proclamar als quatre vents això: la decadència d'Espanya prové de culpes nostres exclusivament i no es obra de voluntats agenes. Si no hem sapigut treure partit de les nostres colònies, si no les vàm sapiguer governar ni administrar és degut a la nostra incapacitat. Si en els nostres dominis no vàm sapiguer fomentar-hi més que rebelions enlloc de portar-hi cultura i llibertat, nostra es la culpa i de ningú més; i si hem passat tota la vida derrotant nostra temps i nostra sanc en cruentes guerres civils, enlloc de dedicarnos al treball regenerador, al desenvollop del comerç i de l'agricultura, no tenim perquè atribuir-ho a influències estranyes, sinó a cosa innata en la nostra raça. No tenim perquè acusar a ningú; nosaltres som els únics responsables de la vergonya que sufrim.

Així tindriem de parlar; fer-ho d'altra manera és ignominios, es posar al descobert encara més la nostra manera d'ésser: frívola fatalista, ignorant.

Comentant el discurs d'en Vazquez de Mella pronunciat a Madrid, exclamava el pulcre periodista Ramón Perez de Ayala desde les col·lumnas de *Espanya*: «Digué el Sr. Mella que, per no sé quin incident ocorregut a Rio Janeiro, Anglaterra ens feu perdre Cuba. Doncs que, si la nostra esquadra hagués sigut superior a la americana, l'hauríem perdut? I d'això quin té la culpa?»

Espero que després de la que acabo de dir-te no cauràs en l'error de combatre a Anglaterra, per lo que puguin propalar els germanòfils impulsats pel despit de veure-la en la present lluita al costat de Bèlgica, França i Rússia, enfront dels Imperis Centrals.

Enlloc de combatre als anglesos, lo que deuriem fer es imitar an aquest gran poble, sens disputa, el més gran del món.

Teu affm. amic,

J.

La opressió

El dret que cada ciutadà espanyol té, de rennir-se pacíficament i d'emítr lliurement el seu pensar—segons la vigent Constitució—des de un quan temps ensà que s'es convertit en un mite i heu's-aquí que ja s'han acabat, els drets no sols d'escriure, sinó fins de parlar de tot çò que puga afectar a la santa *neutralitat*, aquesta neutralitat a la *espanyola* que'n podríem dir, puix que de no estar al costat de la odiosa germania, com volen els governants d'aquesta desgraciada Espanya, ja romps el neutralisme i no pots dir res; mentres els altres, els qui fan el joc del govern, els qui pretenen fer-nos germanistes, aquests gaudeixen de tota classe de drets fins el de insultar, grolleramet, als qui no poden ni defensar-se.

Bona manera la de interpretar las lleis! Si això dura, que no es posible, puix que de cada dia van creixent mes i mes el vituperis en contra dels governants espanyols que sols saben amordacar al poble, en lloc de sapiguer posar la Nació allà aon no hi arriyaria mai, si s'aprofitessin circumstancies tan ventatjosos com les presents com deuria fer-se i no passar el temps per balnearis i platjes, descuidant-ho tot, deixant perdre una ocasió com no's presentará mai, col·locant-nos, en tots els ordres, a un nivell baix, baixíssim... si això dura, com deiem mes amunt, el poble contestará, indubtablement, a la provocació que se li ve fent.

I al fer-ho, al rompre aquesta continua dictadura governamental que pateix el nostre poble, s'ha de fer-se com siga menester, escembrant per a sempre mes del poder als qui l'ocupen suara i fent que de les passades generacions no'n resti cap podrit vestigi, que per dissort nostre hi ha, i crear un nou règim que, per dolent que siga, sempre no ho serà tant com el d'ara.

Preparem-nos per quan sigui hora. El poble deu redressar-se i plantar cara als qui no solament tre-

pitjen barroerament les lleis que regulen els actes de nostra vida política privant-nos d'exercir nostres drets, sinó que a la vegada s'ens tracta com a esclaus, com a lacais... I davant d'això no es possible continuar amb els brassos plegats, impassiblement. Es menester fer tot quan convingui per a que caigui per a sempre aquesta oligarquia que'ns menaça constantment.

MARGINAL

Toros a Sitges

Sitges, la hermosa població del Mediterrani tantes voltes cantada per les excelsos plomes de celebrats escriptors acaba de sofrir una taca que ha ferit de ple la cultura de que fins ara havia donat proves de tenir.

Uns forasters que tenen diners i tenten afuny de divertir-se (?) demanaren una cosa que no podia permetre ningú que estimés Sitges, çò és, que's fes una corrúa de toros, i com que no tenten plassa ne feren montar una expressament per aquell dia, perquè, si cap, fos mes grossa la vergonya per a la blanca i riallera vila. I això es feu, segons sembla, amb bastant gust per molta part de Sitges, i es, doncs, que ho sentim amb mes dolor perquè entranya una mes grossa importància, àdhuc que la ferida revesteix ja caracters de greuetat.

Ah! qui t'ha vist i qui et veu, bella i jovial i encisadora Sitges, amb la teva historia, des de llunyanes dates renombrada; amb els teus monuments al Greco i al Doctor Robert; amb les teves festes d'art; amb «la Fada»; amb el «Cau Ferrat», curull de belleses; amb tantes i tantes coses que mereixeren l'enamorament d'artistes de tota mena... ara, ajudant, contribuint a la festa nacional (?), a la festa barbre, inculta, que a tant baix nivell ha col·locat allà ont se fan i molt especialment a nostre país!...

Sitges, qui seràn els encarregats de posar-te allà ont eres? Per molt que fassin no t'hi podràn posar-te hi pas. Podràn reindiviar-te? Tenen la paraula els teus fills, si es que t'estimen com fins ara predicaven. Si no ho fan, de Catalunya tota tindrà la mes forta de les vituperancies i amb ella la de aquest modest

PÒL·LUX.

El Tribunal Industrial a Tarragona

La renovació intensa i constant que's produeix per llei de natura en tot lo existent; la punta del temps modern que llença a l'home pels viarany conductors a les igualtats humanes; la força dinàmica de la civilització actual, i, per últim, la freqüència aterradora amb que's planteigen conflictes entre'l capital i el treball, entre l'amo i el *mosso*, han induit als governs al estudi profund de la qüestió social, i, àdhuc, a la creació d'una legislació especial. D'ella en formen part especialíssima els Tribunals Industrials.

A Tarragona, a jutjar pels treballs de la Junta local de Reformes Socials, del Centre Industrial, de la Federació Obrera local, Cambra de Comerç i del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, sembla qu'és un fet l'implantació de aquest modern organisme.

Que és el Tribunal Industrial...? Molt sencill. Ho dirém a *grosso modo*: Un tribunal format per dos jurats i un suplent patróns, dos jurats i un suplent obrers i presidits pel Jutge de 1.ª Instància.

Els Jurats son nombrats per mitg de sorteig de entre el cos de Jurats format a Tarragona per vint obrers i vint patróns el·levats a la categoria de tal per obra d'el·lecció per sufragi de la classe obrera i patronal.

En quins assumptes entent aquest Tribunal...? En tots aquells que's derivin del incompliment dels contractes d'arrendament d'obres, i serveis, i d'aprenentatge, i per l'aplicació de la Llei sobre accidents del treball.

Ventatges...? Ser un organisme de justícia administrada per persones enteses i una justícia econòmica, puix que no sol portar cap mena de gasto a les parts litigants. No haver de fer us dels serveis d'advocats i procuradors per primera vista (qu'és del modo en que s'acostumen a solventar la majoria d'aquests litigis). I el poguer-se defensar un mateix,

Inconvenients...? Podem dir, sens por a equivocar-nos que si'ls el·lements que han de constituir aquest Tribunal volen, no se ni presentarà cap d'inconvenient, puix qu'és un pas endavant en tocant a tribunals i que per la sencillesa de la composició dels mateixos donen una visió tan clara de que l'èxit depent de la voluntat amb que l'acullin llurs components que no admet cap classe de dubte.

Hi ha qui diu que a la pràctica s'ha pogut observar, així a Madrid com a Barcelona, que no era per a la part patronal una institució tant perfecta com molts se creuen. Podem contestar aquesta afirmació: lo que hi ha és que l'el·lement obrer, perfectament instruit en quant als seus deures, ha anat al Tribunal Industrial a Madrid i Barcelona a complir com callia, havent el·legit per Jurats seus a obrers; no mes que obrers, mentres que'ls patrons, seguint llur inveterada tradició, han fet deixa de lo qu'era son deure primordialíssim i han permès l'ingerència de persones estranyes a la classe, persones, per altra part, sense coneixements ni escrúpuls, dintre'l cos de Jurats de la classe patronal i d'aquí arrenca tota la desigualtat que patien; (perque avui ja han subsanat son erro i dels Tribunals Industrials n'estàn mes que satisfets).

Heus aquí el per que assumpte que anava en litigi, assumpte perdut (en la majoria de cassos) per al patró, perque mentres l'obrer tenia allí qui vetllava sos interessos, el patró es veia orfe de defença.

Aixís doncs, prenemt-ne nota a Tarragona; que l'experiencia dels demés siga experiencia nostra i no per abulia i per pereçosos creém un organisme que per contes de remeiar nostres mals siga convertit amb açót de castic per les nostres culpes.

Pensem que tan si ens agrada com si no; tan si es bé com cé tindrem a Tarragona el Tribunal Industrial, no sols per voluntat nostra sinó per disposició governativa.

Pensem que una mica d'interès i de voluntat aplicades en els moments de la confecció d'aquest Tribunal pot fer un Tribunal a nostra entera satisfacció i quins resultats n'hem de tocar d'aquí en endavant; de modo que tenim pocs dies per decidins i molts anys per a poguer plorar d'arrepentiment.

Pensem que'ls *directes* encara, encara els plorem avui; que'l *trust* del gas i de l'electricitat encara el plorem avui; que la qüestió de les *tarifes* encara la plorem avui i que plorem tantes i tantes altres coses per absoluta culpa nostra, com plorarem demà el port-franc.

Pensem que per a viure lo primer que és necessari es *volguer* viure.

¡Volguer!!! Heus aquí el trascendental problema dels temps moderns.

JOSEP GILABERT I PUNSODA.

A "El Socialista" (*)

El diari de Madrid *El Socialista*, orgue del partit obrer, en el número del dia 16 d'Agost publicà un article titolat «El pequeño Nacionalismo y el Socialismo» en que d'una manera evident es veu que no ha pogut sostreure-s a l'ambient que's respira a Madrid contrari als nostres ideals nacionalistes.

Generalment, *El Socialista* ens té acostumats a veure en les seves planes treballs ben orientats; tracta les qüestions amb altesa de mires, pero quan s'endinsa en les qüestions que a Catalunya atanyen, hem notat que'l guia un gran desconeixement dels nostres ideal nacionalistes. Treu a colació el tópic gastat de SEPARATISTES, com ho faria qualsevol gazetiller d'*El Imparcial*.

Se lamenta *El Socialista* per que'ls nacionalistes catalans, diu ell, realitzem «la labor sospechosa y poco recomendable de atraer el socialismo catalán a las filas nacionalistas». Si els que escriuen *El Socialista* entenguessin, con nosaltres entenem i proclamem, que'l Nacionalisme és la forma mes perfecta de la llibertat política dels pobles, no trobarien *sospechosa* la nostra tasca, i encara la trobarán menys *sospechosa* quan capeixin els d'allà dalt que'ls nacionalistes adherits a la Unió Catala-

nista proclamem ben alt que si en l'ordre polític som nacionalistes, en l'ordre econòmic admetem que la forma mes perfecta de la llibertat dels pobles és el Socialisme.

Diu *El Socialista*: «Tampoco encontramos en el nacionalismo catalán una autoridad democrática, progresiva, bastante grande para permitirse hacer un llamamiento a fuerzas tan intensas y legítimamente progresivas y democráticas como las fuerzas socialistas son.»

L'autoritat democràtica i progressiva entenem que no la concedeixen els homes, sino que resideix en el sí dels ideals que proclamem. Els nacionalistes catalans fa molts anys que és doctrina acceptada *el dret a la vida de tots els homes*. Fa poc, hem incorporat al nostre programa *la nacionalització de la terra* i volem socialitzar totes les accions administratives i que tot esforç humà ha esmerçat a la producció percebeixi el producte íntegre del seu treball, no volém viure reclosos a Catalunya; volém aquesta nostra Patria estimada, ben expansiva i agermanada amb tots els pobles de la terra, per combatre, tots els imperialismes i totes les tiranies; amb aquests ideals seguirem realitzant el nostre apostolat, segurs de que laborém per a emancipar al nostre poble de totes les tiranies polítiques i econòmiques.

* * *

Causas que avui no volem esbrinar han fet que'l partit socialista a Catalunya no gaudís de un plé desenrotlló; actualment un nucli social nombrós, sense reserves mentals que puguin ésser sospitoses a ningú, per sentiments depurats al crisol de la raó i de la justícia, han proclamat ideals que poden incorporar-se al sentit humà, per a'l contingut de les doctrines socialistes. Aquí, a la nostra terra, la nostra raça és de sentit lliberal, pero un esperit d'independencia domina als individus, aixó fá que estém poc disposats a sotmetre-nos a imposicions estranyes; tenim confiança amb nosaltres mateixos, sense sotmetrens a ningú, volem ésser nosaltres els que havém de resoldre els nostres problemes; la nostra característica és la independencia; som gelosos de les nostres coses.

La organització social de Catalunya amb sos nuclis socials ben determinats, és ben diferenta d'altres terres; aquí els petits propietaris, els arrendadors de terres, els petits industrials, els petits comerciants, sumats aquets nuclis socials, és molt possible que fossin iguals o en major nombre que'ls simplement obrers; hi ha una gran diferencia entre laborar sobre multituts que tenen solidaritzats els interessos econòmics representats per el salari, o tindre que laborar sobre individus que si be estàn tant o mes explotats que'ls assalariats, en son goijosos de lo que ells en diuen la seva independencia.

* * *

Els ideals socialistes hi guanyerien molt si els homes que escriuen *El Socialista*, quan se tracta de qüestions de Catalunya, ho encomanessin a persones ben documentades que coneguessin a fons els nostres problemes interns. L'apostolat realitzat per els nacionalistes, si no ha convertit a molts perque acceptessin les doctrines socialistes, ha fet molts simpatitzants i aquests simpatitzants es dolent de veure com son tractats els nostres problemes interns. Ja voliem cridar l'atenció de aquella redacció quan se debatia la Mancomunitat catalana, avui demanem que, al menys, abans de publicar quelcom que afecti a Catalunya, que ho encomanin a persones competents, que ja n'hi ha en les rengleres dels militants del Socialisme espanyol.

Entrega, estarà composta dels senyors En Manuel Figueras, En Bernabé Martí i Bofarull i En Pere Olivella i Ricomà, als qui acompanyaran els Concellers de la Mancomunitat i Diputats provincials En Anselm Guasch i En Josep Mestres; En Pere Lloret, President de la Cambra de Comerç i Diputat provincial; l'Arcaide o un regidor per l'Ajuntament, i amb seguretat que també hi concorrerán representants de les Obres del Port, Diputació, Centre Industrial, «Ateneo Tarraconense de la clase obrera», Cambra Agrícola i alguna altra entitat mes.

No cal dir que, donat el fi beneficiós en extrem que per al millorament moral de la dependencia mercantil tota i, a la vegada, pel bé de nostra ciutat van adreçats els treballs que amb tant entusiasme ve fent el «Centre», voldriem que un èxit ben grós obtingués çó que ells tant justament pretenen.

Del document-solicitud pensem ocupant-nos un altre dia, puix que ho val de debò, tant per lo ben raonat de la exposició de fets com per la cura amb que ha sigut escrita.

Per la manca d'espai ens veiem privats de publicar un ben escrit article de un estimat col·laborador, titulat «Treball, treball i treball», qual llum veurà en la edició propera.

El Club Gimnàstic ha organitzat pel dia 8 una festa sportiva a benefici de la institució de Sant Vicens de Paul, per a la que s'ha combinat un programa interessant i variat.

Hi pendran part varis coneguts sporments de la localitat i de fora, i amb tota seguretat les dues bandes militars.

Agraïm la invitació que per a assistir en aquest acte hem rebut.

L'antigua i acreditada barberia de la senyora viuda de Llauradó, que durant tants anys ha estat regentada per nostre bon amic En Salvador Nogués, ha passat a ésser propietat d'aquest modest obrer, al qui felicitem coralment, no dubtant que amb les moltes relacions amb que compta i amb les reformes que's proposa realitzar en l'esmentat establiment, lograrà que continui essent dels mes concorreguts de Tarragona.

Els dies 8 i 9 d'aquest mes, donará dues funcions en el Teatre Principal la notable companyia dramàtica de l'eminent Borrás.

Aquests dies ha refrescat la temperatura de tal manera, que sembla que ja haguem entrat a la tardor.

La Joventut Catalanista «Els Nets dels Almogàvers» del Casal Nacionalista Martinenc, Barcelona, fa saber i invita a tots els catalans a l'acte patriòtic que celebrarà el dia 12 de Setembre, d'aquest any, i a les 10 del matí, en el «Fossar de les Mores», on aquesta Joventut ficarà i descobrirà una làpida de bronze, commemorativa de nostres gestes historiquies i dedicada *Als mariners de 1714*.

Per a aital solemne acte, que l'Ajuntament de Barcelona hi prestará llur concurs, se recomana que totes les entitats i demes que dessitjin enviar llur adhesió, poden dirigir-se, a nom d'aquesta Joventut, carrer de Xifré, 25, (S. M.) Barcelona.

S'editarà un llibret recordatiu d'aquesta festa que contindrà el retrat de la làpida i s'expedirà al preu de 10 céntims.

Impremta de Llorens i Cabré. — Fortuny, 4

NOVES

S'ha senyalat el dia 10 del corrent per a fer entrega al Exm. Sr. President de la Mancomunitat Catalana, de la instancia que'l «Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Industria» de nostra ciutat, dirigeix a aquell organisme demanant la implantació a aquí de

Una escola de Comerç i Nàutica, i
Una escola d'Arts i Oficis.

La Comissió delegada pel «Centre», per a fer

Panificació

FORNS DE SANT ANTONI

Diariament, pa de primera

• • A domicili i al comptat

Rebolledo, 20, bis : : PORT

(*) Retirat del número anterior per excés d'original.

Societat de socors mutuels
TARRAGONA I SA PROVINCIA
 dels cassos de malaltia, vellesa, invalidesa, viudetat i mort
 Inscripta en el Govern Civil i en la Comissaria general
 de Segurs, segons mana la Llei.
 Director facultatiu: **DR. RABADÁ**
 Per a més informes dirigir-se al domicili social:
 Rambla St. Joan, 75, pral. De 10 a 12 i de 5 a 7

CLÍNICA I CONSULTORI PER A LES MALALTIES DE LA DONA

Vies urinaries, Cirurgia operatoria, parts electroterapia i anàlisis micro químic d'orina i productes patològics.
 Sero-Reacció de Wassermann.— Aplicació del 606.

BAIX LA DIRECCIÓ DEL DR. RABADÁ

*Ex-intern de l'Hospital de la Santa Creu, ex-ajudant de la Policlínica del Dr. Fargas i Melge
 de les Cases de Socors de Barcelona*

Consulta de 10 a 12 i de 5 a 7. — Per a obrers, de 7 i mitja a 8 i mitja nit. — Per a'ls pobres, franca
 dilluns, dimecres i dissapte de 12 i mitja a 1 i mitja.

Rambla de Sant Joan, 75, principal. — TARRAGONA

Podém demostrar
 que casa nostra
 es la mes barata en tot

GILABERT GERMANS : Unió, 20

Galeria Fotográfica d'Art

PERE PALLEJÁ — Unió, 18

PERE LLORET

CORREDOR REIAL DE COMERÇ

Apodaca, 9

GRANDS NOVITATS en

Sombreros i Gorres

RAMON ALOQUIN

UNIÓ, 20

JOAN ESBERT

FARMACÉUTIC

UNIÓ, 22

Joan Ruiz i Porta

PROCURADOR

Vilamitjana, 9, 1.er

Farmacia Central

Laboratori Químic Bacteriológic

Marti Güell

Rambla Sant Carles, 41 : : :
 : : : i Sant Fructuós, 5

GALLINAS

y demás aves de corral se crían gordísimas, sanas y mas ponedoras usando el AVIOL-MASVIDAL.— Unico patentado.— Cura radicalmente el moquillo (brom), viruela y mal de cuello. Es la salvación de los polluelos. De venta en TARRAGONA: Ferreteria de MATIAS MALLOL, calle San Agustín, 9 y Augusto, 3. —Pídase prospecto.

IMPREMPTA
 Llorens
 i Cabré
 Fortuny, 4
 TARRAGONA

C.^a de Seguros Generales de Dusseldorf
 Segurs de transports

La New-York, de New-York

Companyia de segurs sobre la vida

L'UNION, de Paris

Companyia de segurs contra incendis

L'Assicuratrice Italiana, de Milán

Companyia de segurs contra accidents

La Continentale, de Mannheim

Segurs de transports

Passeig de Colón, 11 i 12 - Barcelona

SUBDIRECTOR A TARRAGONA:

Maciá Mallo Bosch, carrer de Mar, 1

Gran Fábrica de Calçat

= DE =

RAMÓN CAVALLÉ

TARRAGONA

TELEFON 120

REAL, 36

PAPERERIA I EFECTES D'ESCRITORI

DE

JOAN M. PIÑOL

Unió, 1 — TARRAGONA — Telefon 181

Gran assortit en llibres ratllats de totes menes i tamany : Escribanes : Plumes Stilogràfiques : Pesa-cartes : Copiadors, etc : Gran novetat en pitja papers amb rellotje veritat : Postals de totes menes i albums per a les mateixes.

PREUS SUMAMENT BARATOS

MOSTELLE

(RAIMOST)

Suc de raims sense alcohol

The Grape Juice C.º L.^d

Londres i Tarragona

El Vermouth més higiènic
 Un excelent refresc
 El millor aliment en les malalties i convalescència
 Se ven per tot arreu

MAGATZEM DE FERRETERIA

FUMISTERIA I QUINCALLA

Eines de totes classes - Objectes per a regalos

Articles per a magatzems de vins i olis

Maciá Mallo Bosch, Carrer de Sant Agustí, 9